הו למושב

שבועון המושבים וההתיישבות הכפרית ■ מס' 815 ■ 26 בדצמבר 2013 ■ כ"ג בטבת תשע"ד

הביצה שהתבדלה

מגדלי המטילות בצפון פונים לדרך עצמאית במסגרת ארגון שהקימו, נבדל מארגון מגדלי העופות בישראל, ומציבים לו מטרה מרכזית: לשמור על המשק המשפחתי

■ **טל חביב גליבטר, עמ' 14**

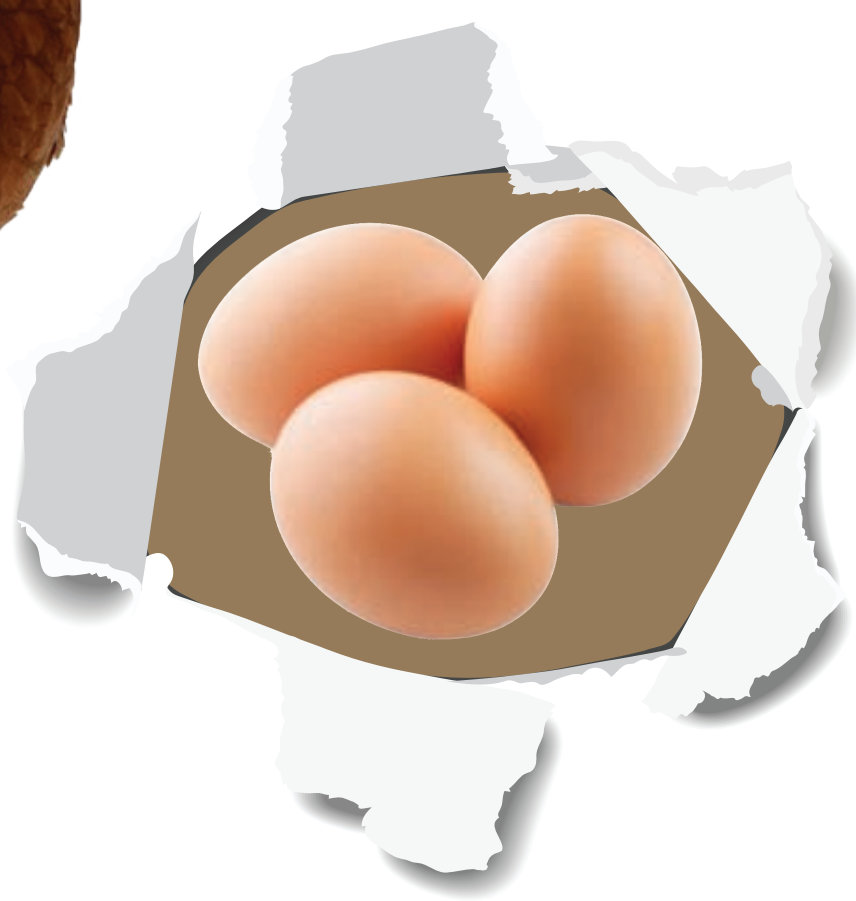

מבנה לכל

בניה מתקדמת בע"מ

עמיד בפני רעידות אדמה.
יתרונות הבניה של מבנה לכל:
● בניה חזקה מבטון מזוין.
● תכנון גמיש לפי דרישת הלקוח.
● מהירות הביצוע והמסירה
● מחיר בניה זול מבניה רגילה.
● סטנדרט בניה גבוה.

ראה עמ' 3

רמזור יוצב בצומת נהלל ב־2014

משרד התחבורה הודיע שהכניסה למושב, שתושביו ותושבים מהסביבה סובלים מהעומס בה בכל בוקר, תרומזר במהלך השנה הבאה

לאחר שמשרד התחבורה אישר הצבת רמזור בצומת בלפוריה ול־אחרונה גם בצומת תל עדשים, בשורה גם למושב נהלל. במשרד הממשלתי הודיעו, כי רמזור יוצב גם בצומת נהלל בשנת 2014.

במושב נהלל פועלים שלושה בתי ספר (תיכון, יסודי ודמוקרטי) וב־שנים האחרונות מורגשים ביישוב עומס רב בדרכי התחבורה וקו־שי לצאת מהמושב ולהיכנס אליו בבטחה. כניסה ויציאה יעילות של אוטובוסים ורכבים בבקרים מת־אפשרת הודות למתנדבי משטרת התנועה ועובדי מחלקת הביטחון של המועצה האזורית עמק יזרעאל, המכוונים את התנועה מדי בוקר.

עם זאת, כבר תקופה ארוכה שה־מועצה מבקשת ממשרד התחבורה להציב רמזור במקום כדי לפתור את הבעיות הבטיחותיות בו. לא־חרונה, משרד התחבורה הודיע, כי צומת נהלל עומד בכל הקרי־טריונים, יקבל עדיפות בביצוע והם יחלו בהצבת הרמזור בו בשנת 2014.

במועצה האזורית אמרו השבוע: "הצבת רמזור בצומת נהלל תשפר את בטיחותם של תלמידינו הנוס־עים מדי בוקר לבתי הספר, וכן של תושבי העמק והאזור. נמשיך לפ־עול בנחישות מול משרד התחבורה בנושאי תחבורה נוספים הקשורים בבטיחותם של תושבי העמק ואנו תקווה, כי בתחילת שנת 2014 נוכל לבשר על עוד הסדרי תחבורה חדשים בכבישי העמק, שישפרו את בטיחות הנוסעים".

צומת הכניסה למושב נהלל. הרמזור יפתור את בעיות הבטיחות

התחדשו בבית עם

בציפורי חנכו את בית העם המחודש, שקיים כ-60 שנה, בטקס קביעת מזוזות ובמופע של ג'קי לוי

במושב ציפורי חנכו בשבוע שעבר את בית העם המחודש של המושב, שנבנה בחודשים האחרונים בהש־קעה שגודלה כמיליון ו–600 אלף שקלים. תושבים רבים הגיעו לטקס קביעת המזוזות והחנוכה החגיגית של המבנה.

בית העם בציפורי הוקם במושב בשנות ה–50', עם עליית היישוב לקרקע, ושימש את התושבים בכל האירועים הקהילתיים – חגים, הצ־גות ופעילויות. בשנים האחרונות, לאחר שהמושב קלט בשנת 2000 כ–120 משפחות, בני מושב ותו־שבי חוץ שהשתלבו במהרה בחיי הקהילה ובכל הוועדות, עלה הצורך לחדש את בית העם.

בשונה מיישובים אחרים שניצלו את כספי החומש, מענק שנתנה המועצה ליישובים, לפרויקטים מצרפיים (המצטרפים יחד לדבר אחד), בציפורי החליטו לרכז מאמץ ולהשקיע את כל כספי החומש, את כספי היישוב ואת הסכום המתקבל ממשרד השיכון בחידוש בנייתו של בית העם.

על תשתית הבית הקדום נבנה בית עם בסטנדרטים גבוהים ונוצר מבנה חדש ונוח, שמיועד להתכ־נסויות קהילתיות, לחגים ולאי־רועים. כבר לאחר טקס החנוכה החל בית העם לפעול ואירח את איש התקשורת והאמן, ג'קי לוי, במופע.

חנוכת בית העם בציפורי. המבנה המקורי הוקם במושב בשנות ה–50'
צילום: ישראל פרץ

תוכן

פל"ח באישור
שלושה תחומי עיסוק שאינם חקלאיים במובהק יותרו על ידי רשות מקרקעי ישראל
4

צילום: יוסי אלוני

קומה ראשונה שווה יותר
דמי ההיתר שדורשת רמ"י תמורת הקומה השנייה בבית פחותים מהחיוב עבור קומת הקרקע
10

המילים שלכם בעיתון

קוראים יקרים,
"קו למושב" נכתב עבורכם. יש בו מקום לתגובותיכם על הכתבות המתפרסמות בו, למאמרי דעה, לסיפורים ולשירים שכתבתם, ואף לתמונות שלכדו את עיניכם ונשמרו במצלמתכם. כתבו את שם הצלם בשם קובץ התמונה, חתמו על מאמרים ועל יצירות ושלחו אל:
dror.maariv@gmail.com

"קו למושב" גם באינטרנט - **תנועת המושבים:** www.tmoshavim.org.il ■ **תנועת האיחוד החקלאי:** www.ihaklai.org.il

קו למושב
■ **עורך** דרור יוסף
■ **סגן עורך** סיון שדמון
■ **מנהלת עיתון** עדנה זיו 03-7648512

■ **כתבים** חני סולומון, יעקב לזר, נחמן גלבוע, עו"ד אפרת חקיקת, יבל ברקאי, עו"ד איילת רייך-מיכאלי, מירי דג, זהר נוי, אבי אובליגנהרץ, בר-כוכבא מדרשי, דפנה מאור, יוסי ברג, טל חביב גליבטר
■ **דואר אלקטרוני**
dror.maariv@gmail.com

■ **מזכירה והפקה** אסתי כלפון 03-7648558
esti.halfon@maariv.co.il
■ **עוזרת הפקה** מזי עזרא
■ **גרפיקה מערכת** שרה ראובן
■ **גרפיקה מודעות** ניקולאי קולניק

יועצי פרסום יעקב קניאל 054-4557780
יורם טביבי 052-2773132 Yoram.tabibi@maariv.co.il

מודעות kav_daf@maariv.co.il

סיימתם לקרוא?
אנא השליכו את הגיליון לפח המחזור הסמוך למקום מגוריכם.

המערכת והמנהלה רח' קרליבך 2, ת"א

כל הזכויות שמורות. אין להעתיק, לתרגם, לשדר בכל אמצעי, לאחסן במאגר מידע, לפרסם או להפיץ בכל אמצעי כל חלק מן המודפס בעיתון הזה.

מפרידים את ספרי החשבונות

ועדת הכספים אישרה תיקון לחוק: חישוב מס נפרד לבני זוג יחול גם על חברי מושבים וקיבוצים

לפני מספר חודשים החליט שר האוצר יאיר לפיד לבטל את חישוב המס המשותף לבני זוג ובוועדת השרים לענייני חקיקה אישרו את התיקון לחוק. השינוי, המבורך במשקי בית רבים שבהם בני הזוג עובדים יחד באו־תו עסק, לא כלל את המשקים החקלאיים ואת הקיבוצים. לכן, השארת המצב על כנו הייתה עלולה לפגוע בזוגות בהתיישבות, שעובדים יחדיו, ולגרום לאפלייתם לרעה לעומת כלל האוכלוסייה.

בעקבות דיונים בין יושב ראש הלובי החק־לאי בכנסת, ח"כ זבולון כלפה, לבין ועדת המיסוי הבין–קיבוצית בראשות רואה חש־בון ירון רייכמן, הגיש ח"כ כלפה הסתייגות לחוק ותבע, כי החוק החדש יחול גם על זוגות בקיבוצים ובמושבים, שלהם הכנסה ממשק חקלאי.

בתום דיון בוועדת הכספים אושרה הצעת החוק וההסתייגות שהגיש ח"כ כלפה התקבלה. "שמחתי לעזור לבני המרחב הכפרי, אוכלוסייה שבמשך שנים נושאת בעול ההתיישבות בכל רחבי הארץ, אין סיבה שיחריגו אותם מהתיקון לחוק", אמר ח"כ כלפה לאחר אישור החקיקה. תיקון החוק צפוי כעת להגיע לאישור הכנסת וייכנס לתוקפו בחודש ינואר 2014.

לדברי רו"ח יוסי שלם מ"מבט יועצים", מקבוצת ברית פיקוח, שסייע בניסוח תיקון החוק מול רשות המסים, פקודת מס הכנסה קובעת חישוב מס משותף לבני זוג במקום שבו הכנסת הזוג באה ממקור הכנסה שהוא תלוי במקור ההכנסה של בן הזוג השני. גם במש־קים חקלאיים מחושב המס לבני הזוג בחישוב משותף וכתוצאה מכך, גדלה חבות המס של בני הזוג באופן ניכר. תיקון החוק יאפשר לכל שותף ליצירת ההכנסה ליהנות מהחישוב הנפרד, ככל אזרח.

לראשונה: יורחבו ההגדרות לפל"ח במושבים ובקיבוצים

שלושה תחומי עיסוק שאינם חקלאיים במובהק יותרו במשקים: תיירות להצגת ענף חקלאי, עיבוד תוצרת חקלאית ועסקים קטנים שאופיים מחייב שיהיו ביישוב חקלאי, כאורווה טיפולית

"אם המדינה החליטה לאפשר לחקלאים להת־פרנס גם מעיסוקים לא–חקלאיים, עליה להסדיר את העניין", אמרה יושבת ראש הוועדה לפניות הציבור, חברת הכנסת עדי קול (יש עתיד), בדיון בפעילות הלא–חקלאית (פל"ח) במושבים ובאי ההסדרה המתמשכת שלה.

בדיון בוועדה השתתפו נציגי משרדי ממשלה ופונים רבים, בני מושבים וקיבוצים, ובה הוצגו לראשונה פרטי ההחלטה העתידה להתקבל בנושא במועצת מקרקעי ישראל בקרוב, בעקבות ועדת הבר. "אני קוראת למנהל מקרקעי ישראל לפרסם את טיוטת ההחלטה ולאפשר דיאלוג עם הציבור בנושא, בטרם אישורה הסופי", אמרה חברת הכנסת קול.

שלושת סוגי הפעילויות שיוגדרו לראשונה כפעילות לא–חקלאית ויהיו מותרים בקרקע, הם: תיירות חקלאית – להצגת ענף חקלאי (לדוגמה: טעימת גבינות בדיר או ברפת); עיבוד תוצרת חקלאית, כגון יקב; עסקים קטנים שאופיים מחייב שיהיו ביישוב חקלאי, לדוגמה: אורווה טיפולית. חברי ההתיישבות העובדת שנכחו בדיון לא הכירו את מתווה ההצעה שעתידה לעבור במועצת מקרק־עי ישראל, והייתה זו להם הפעם הראשונה לשמוע על סוגי הפעילויות שיאושרו בקרקעותיהם.

ח"כ קול הביעה שביעות רצון מהיענות משרד החקלאות והגורמים הנוספים לנסות לסייע בפתרון הבעיה, ולהרחיב את הגדרות הפעילויות שיותרו במשקים. עם זאת, קראה לעשות זאת בדיאלוג ולשתף את הציבור הרלוונטי בקבלת ההחלטות מסוג זה. "כוחה של הוועדה לפניות הציבור הוא במפגש הבלתי–אמצעי, לעתים הראשון מסוגו, בין נבחרי הציבור, פקידי הממשל והציבור – לשמו כו־לנו התכנסו כאן ואותו מתפקידנו לשרת.

"אני רואה בדיאלוג הזה שבוועדה כלי משמעותי לפתרון בעיות וכשלים, ושמחה כי יש בידנו לס־ייע בפתיחת חסמים מהסוג הזה, ולו מתוך השיח המשותף והנדיר הנוצר בדיונים בין הממשלה לצי־בור". ח"כ קול בירכה על ההודעה שניתנה בוועדה, לפיה השמאי הממשלתי החליט, כי שמאויות קרק־עות אלה, המיועדות לפעילות לא–חקלאית, ייקחו בחשבון את העובדה שהנכס אינו סחיר ובכך יסייעו סיוע נוסף לתושבים.

עם זאת, נושאים בעייתיים רבים טרם הוסדרו, כגון איסור השכרת השטח והמחיר הגבוה להיוון הקרקע (כיום, על חבר מושב לשלם 91% משווי הקרקע על מנת לקיים בה פעילות לא–חקלאית שאינה נכלת בהגדרות המנהל), ורבים המבקשים להסדירם במהרה.

מזכ"ל תנועת האיחוד החקלאי, עו"ד דודו קוכמן, בירך בתגובה לפרסום הודעת הסיכום של הוועדה לפניות הציבור בכנסת: "הצעת ההחלטה שהוכנה למועצת מקרקעי ישראל בדבר ההכרה בתעסוקות מבוססות חקלאות כמו יקבים, ייצור גבינות, שמן זית וכו', כתחומים שעיסוקם יותר בנחלה, הוא חשוב, אך יש לראות בעיסוקים אלה חלק מהעי־סוק בחקלאות, בדומה למתרחש באירופה ובאר־צות מפותחות אחרות ואין לגבות על כך תשלום נוסף".

עו"ד קוכמן הוסיף, כי "החקלאים אינם נמצאים בעשירון העליון וגם לא באלו הקרובים אליו וכל עיסוק שיחזק את יכולתו הכלכלית של החקלאי, ישפר את מצב החקלאים והחקלאות בארץ. השיח המשותף של נציגי הרגולטורים עם נציגי החקלאים חשוב, וככל שהשיח בא מתוך כוונות לפתור בעיות שנערמו בשנים האחרונות בתחומים רבים ובהם תחומי התעסוקה והפרנסה, מדובר בסוגיה חשובה, שכן אי אפשר להפקיר את החקלאים שמטה לחמם נגדע לגורלם ולסנדל אותם בהחלטות שמביאות אותם לפת לחם.

"הגיעה העת שמדינת ישראל תכיר בשינויים העוברים על המגזר החקלאי ותאפשר לחקלאים להתפרנס בכבוד במקום להפכם לעבריינים".

נקבע "מסלול מקוצר" לטיפול בעצים שנפגעו

בעקבות נזקי הסופה, משרד החקלאות הנחה את קק"ל לטפל בעצים מסוכנים לפני שהונפק רישיון מסודר

בעקבות אירועי סופת השלגים שפקדה את המדינה נשברו וקרסו אלפי עצים בצפון הארץ ובמזרחה, ועצים רבים נוספים הפכו למסוכנים לסביבה. לאור הסכנה המידית, פרסם משרד החקלאות ופיתוח הכפר הנחיות חירום ל"מסלול מקוצר" לטיפול בעצים מסוכנים אשר נדרש לכרותם באופן מידי, להסרת הסכנה.

על פי ההנחיות, פקידי היערות המקומיים של קרן קיימת לישראל בערים וביישובים הרלוונטיים בצפון הארץ ובירושלים יאשרו כריתת עצים מסוכנים, שיש לכרתם באופן מידי כדי למנוע סכנה, בטרם הונפק רישיון מסודר. ה"מסלול המקוצר" יופעל באזורי פגיעת הסופה בלבד ורק בתנאי שפקיד היערות המקומי או נציגיו ביקרו במקום והשתכנעו, כי קיימת סכנה מידית לחיי אדם או לרכוש ולתשתיות בהשארת העץ על כנו.

על פי הנחיות המשרד, פקיד היערות המקומי ינהל רישום מסודר של העצים אותם הנחה לכרות באופן מידי, ורישיונות מונפקים לאחר החזרה לשגרה. לאור דחיפות הטיפול שנדרש, הורה המשרד כי אישורי הכריתה יונפקו ללא תשלום אגרה וללא צורך בהגשת טופסי בקשה.

פקיד היערות הארצי, חגי שניר: "מטרת הנחיות ה'אד–הוק' היא לספק פתרונות מהירים למצב הקיצוני הנתון, שמצד אחד, ישמרו על ביטחון התושבים והר־כוש, ומן הצד השני, לא יכרתו עצים שאינם מסכנים לחינם. אני קורא לרשויות המקומיות, למוסדות ציבור ולגופי תשתית אחרים לטפל בעצים בתחומם באופן מקצועי קבוע ושוטף כדי למנוע סיכונים מיותרים".

פינוי עצים שנפלו בסערה. ה"מסלול המקוצר" מופעל באזורי פגיעת הסופה בלבד

צילום: פלאש 90

מאמצי גישור בין משרד החקלאות לדבוראים

השדולה החקלאית החלה בניסיונות להשפיע על אופי הרפורמה בענף הדבש. יבחנו אלמנטים ברפורמה בענף הדבש בשיתוף המגדלים ומועצת הדבש

בפגישה בשבוע שעבר בין שר החקלאות ופיתוח הכפר יאיר שמיר עם ח"כ עומר בר לב (העבודה) הועלו רעיונות גישור בין הצדדים בכדי להביא לקיום הרפורמה בענף הדבש.

בין הנושאים שנידונו בפגישה בין שר החקלאות ליו"ר משותף של השדולה החקלאית בכנסת היה מדיניות הענקת רישיונות הרעייה. עמדתו של ח"כ בר לב בעניין היא, כי חלוקת הרישיונות צריכה להיעשות באחריות ותוך התחשבות במגדלי הדבורים, אשר לא יוכלו להסתפק ברישיונות קצרי מועד. על פי הצעתו, תקופת מתן הרישיונות תתחלק למספר סוגים, בהתאם למאפייני הדבוראי.

לדעת ח"כ בר לב, המכרזים המתוכננים ברפורמה מבורכים והם יאפשרו כניסת מגדלים חדשים ויפתחו את השוק לתחרות הוגנת, אך צריך לכלול בהם סעיפים שיביאו להתחשבות בסוגי הדבוראים השונים – גם על פי אינטנסיביות העיסוק בתחום (מלא או חלקי) וגם כנגזרת מההשקעות שלהם עד כה ומהערכה של השקעותיהם בעתיד.

בר לב העלה בפני שר החקלאות מספר נקודות הנוגעות למועצת הדבש, אשר יאפשרו לשיטתו את המשך פעילות המועצה תוך רמת פיקוח גבוהה יותר על הענף. בהקשר זה, אמר חבר הכנסת כי בניגוד לעמדת משרד החקלאות עד כה, "אין צורך לסגור את מועצת הדבש שכן כבר היום, שמונה מתוך 14 חברי המועצה ממומנים על ידי גורמי הממשלה, כאשר מנכ"ל המועצה ממונה על ידי שר החקלאות וסגנו על ידי שר הכלכלה. בנוסף, למשרד החקלאות קיימת כבר היום יכולת וחובת אכיפה, אשר ניתן בהחלט ליישם".

מלשכתו של בר לב נמסר שהפגישה התקיימה "כדי להביא לקיום הרפורמה באופן מיטבי ותוך ראייה מקיפה של צורכי החקלאות הישראלית, הכלכלה וענף הדבש".

ח"כ עומר בר לב. "אין צורך לסגור את מועצת הדבש" צילום: מירי צחי

נדרשו לשלם יותר מחצי מיליון שקל ארנונה

מושב בית יהושע חויב לשלם רטרואקטיבית יותר מ-500 אלף שקלים בגין ארנונה עבור בריכת השחייה. היישוב ערער והחוב נמחק

במטרה לנסות ולהגדיל את הכנסותיהן, מועצות אזוריות ומקומיות נוהגות מדי פעם לשלוח מודד מטעמן לנכס שיש לשלם בגינו ארנונה, על מנת לבדוק אם חלו שינויים שמצדיקים שינוי של סכום חיוב הארנונה. בחלק מן המקרים, נמצאות טעויות בחישוב גודל השטח או סיווגו ובעל הנכס מקבל הודעת חיוב בשומה חדשה. מתברר שהרשות יכולה להחיל את הכלל הזה על הנכס גם שבע שנים אחורה, וכששטח הנכס גדול, התוצאה עלולה להיות חיוב פתאומי המגיע עד מאות אלפי שקלים.

למושב בית יהושע קרה בדיוק כדבר הזה לאחרונה, כשקיבל מהמועצה האזורית דרום שרון דרישה חריגה לשלם כחצי מיליון שקלים. בבירור שערכו אנשי המושב התגלה, כי המס הוטל עליהם באופן רטרואקטיבי והוא מתייחס לשבע השנים האחרונות, שבהן שולמה ארנונה נמוכה מדי עבור בריכת השחייה ביישוב, לפי חישובי המועצה.

בערעור שהגיש המושב נטען, כי בריכת השחייה נמצאת בשטחה ותחת ניהולה של האגודה השיתופית החקלאית, אשר משלמת למועצה האזורית תשלומי ארנונה באופן כוללני עבור כל המבנים, השטחים והמתקנים שנמצאים בשטחה. עורכי הדין שייצגו את המושב, גד שטילמן ואריאל רוט, טענו כי משום שהחיוב לא היה מפורט די הצורך, פנתה האגודה מעת לעת למועצה לצורך קבלת פירוט, אולם לא נענתה, ועל כן החיוב הרטרואקטיבי אינו תקף.

לאחר הגשת הערעור, המועצה האזורית הסכימה להתפשר עם המושב וסכום החוב נמחק כמעט לחלוטין. עורכי הדין שטילמן ורוט מסבירים, כי אם המקרה היה מגיע לבחינת בית המשפט, הסיכויים של המועצה להשיג את מבוקשה היו קטנים מאוד: "באופן עקרוני, קובעים בתי המשפט כי רשות אינה יכולה להטיל מיסי ארנונה באופן רטרואקטיבי. יש גם יוצאים מהכלל, בהם מגיע בית המשפט למסקנה שהאינטרס הציבורי לגביית מס אמת גובר, ואז יכול לקרות שהחיוב הרטרואקטיבי יאושר. כך למשל, אם יתברר כי בעל הנכס היה מודע לטעות והעלים אותה מהרשות המקומית".

ידיעות ▪ ידיעות ▪ ידיעות

חלב ברשת

מועצת החלב הקימה אתר אינטרנט שבו יוכלו הצרכנים להיוועץ בדיאטניות

מהלך הסברה חדש למועצת החלב, שהחלה במסע הסברה אינטרנטי, שמטרתו הגדלת המודעות לתרומה התזונתית של מוצרי חלב.

בבדיקות שערכה המועצה נמצא, כי רוב האוכלוסייה אמנם מקשרת בין צריכת מוצרי חלב לסידן, אך למעשה, אינה מודעת למכלול הרכיבים התזונתיים המצויים בהם, כגון חלבון, ויטמין A ו–B12, מגנזיום, אבץ – וכל זאת במחיר קלורי נמוך יחסית. על פי הקמפיין, השילוב בין הרכיבים ייחודי והם מכנים אותו "נבחרת מנצחת של רכיבים תזונתיים", המעשירה את התזונה היומית.

בשלב הראשון של מאמץ ההסברה, החליטה מועצת החלב להתמקד בקהל ההורים, המופקדים על תזונת הילדים, שהיא עתירת קלוריות כיום, אך עלולה להיות דלה מבחינה תזונתית. להורים יועבר המסר, לפיו מוצרי חלב שילדים אוהבים לאכול יכולים להוות מקור מצוין להעשרת תזונתם.

מהלך ההסברה, שעלותו כשני מיליוני שקלים וחצי, יכלול תשדירים בטלוויזיה ובאתרי האינטרנט המובילים, פעילות יחסי ציבור ואתר ייעודי, שבו יוכלו הצרכנים להתייעץ עם דיאטניות קליניות באופן ישיר.

שייקה דרורי, מנכ"ל מועצת החלב: "כיום מופצת דיסאינפורמציה ברשת השוללת צריכת מוצרי חלב, בניגוד להמלצות כל ארגוני הבריאות הבין–לאומיים. פרסומים אלה נוגדים את ההמלצות של כל ארגוני הבריאות הבין–לאומיים, כולל משרד הבריאות הישראלי, שמציבים את מוצרי החלב בליבת התזונה המומלצת.

"אנו גאים במהלך ההסברה הזה, שמטרתו לחזק את תדמית החלב כנבחרת מנצחת של רכיבים תזונתיים", אמר שייקה דרורי, מנכ"ל מועצת החלב.

ארבעה פועלים נפצעו בנווה

פיגום שקרס פגע בארבעת העובדים והם פונו לביה"ח סורוקה

ביום שלישי שעבר, בשעות הצהריים, קרס פיגום על ארבעה פועלים במושב נווה, בחבל שלום, במועצה האזורית אשכול, והם נפצעו באורח קל עד בינוני.

חובשים ופראמדיקים של מד"א טיפלו בארבעת הפצועים והם פונו לבית החולים סורוקה בבאר שבע. מביה"ח נמסר, כי הארבעה טופלו באותו יום ושוחררו לבתיהם.

כתובת לשליחת מאמרים: dror.maariv@gmail.com

בחירות

מה קורה מאחורי הקלעים כשמעטים קובעים עבור הרוב את העתיד

יפרח סבלדי, מושב צופר

ronisav@arava.co.il

בשבועות האחרונים, לאחר הבחירות לרשויות המקומיות ולקראת הבחירות למועצות האזוריות, היו התבטאויות ודיונים שונים בעיתונות הכתובה והאלקטרונית סביב שיעורי ההצבעה הנמוכים והסיבות למצב, בעיקר במקומות שבהם שיעור ההצבעה הגיע בקושי ל–30%.

כדי להמחיש את הדברים, ניקח לדוגמה רשות מקומית שבה חיים 50 אלף תושבים, מכאן שיש בה כ–25 אלף בעלי זכות בחירה, על פי הממוצע. 30% מהם מהווים רק כ–7,500 תושבים שהגיעו להצביע בקלפיות. אם ראש הרשות צריך להיבחר בקולות של 40% מהמצביעים לפחות, יוצא שראש הרשות נבחר בקולות של 3,000 בוחרים, שהם רק 6% מתוך 50 אלף תושבי העיר.

הפרשנים הסבירו שהסיבות לאחוזים הנמוכים הן אדישות, חוסר עניין וחוסר אמון ביכולת להשפיע. ניתן לקבוע בוודאות כמעט שהסיבה השלישית – חוסר אמון ביכולת להשפיע – היא הגורם המרכזי לשיעור ההצבעה הנמוך, מהטעם הפשוט: בהצבעות כאלה יש רק אפשרות אחת: "בעד". אין אפשרות להצביע "נגד" ואין אפשרות להצביע "נמנע", כי בכל מקרה, קולות אלה לא ייספרו ולא יתחשבו בהם. גם אם יגיע האדם לקלפי וישים פתק לבן, קולו לא ייספר ולא ייחשב בסה"כ המצביעים. לכן, לא מעט אנשים עושים את החשבון, שאם בכל מקרה קולם לא ייספר, אז למה להם להגיע לקלפי? דרך אגב, מצב דומה קורה גם בבחירות הכלליות לכנסת.

כעת, ניקח את מה שקורה ברשויות המקומיות ונציב את זה מול האגודות במושבים. ניקח אגודה של 500 תושבים ו–250 בעלי זכות הצבעה ושיעור ההצבעה לוועד המקומי יהיה 20% או אפילו 10%, זאת אומרת, 25 תושבים מתוך 500 יקבעו מי ינהל את המושב בעוד קולם של המתנגדים לא נשמע כלל ולא יכול להישמע, כי קולם אינו נספר. אולי כל המצביעים הם רק המועמדים ומשפחותיהם שבאו להצביע ותמכו בעצמם. אין ספק, שבמקרה כזה היו דורשים לבטל את ההצבעה, לא להכיר בתוצאות ולערוך בחירות חדשות. בצדק!

מה יגידו אם רק 5% אחוז מכלל בעלי זכות ההצבעה, שהם 12 תושבים בלבד, יגיעו להצבעה? נשמע הזוי?! נשמע דמיוני?! אולי לא מציאותי?! אז זהו, המציאות הרבה יותר גרועה והריח שנודף ממנה הוא לא ריח של בושם. לכאורה, יש כאן התנהלות שמעידה על חוסר ניקיון כפיים.

בבחירות האחרונות למועצת הצמחים הצביעו פחות מ–3% מכלל בעלי זכות הבחירה. כן! קראתם נכון, פחות משלושה אחוזים באו להצביע: מתוך כ–11 אלף חקלאים, הצביעו כ–250 עד 300 אנשים. אולי זה בעצם אומר, שלא החקלאים קבעו את הרכב המועצה, אלא בעלי עניין שבאו להגן על האינטרסים שלהם.

האנשים במועצת הצמחים מתנגדים בכל תוקף לפרסם את הנתונים האמתיים והמדויקים לציבור, על מנת לא להתגלות במערומיהם, אך לא פחות חמור מכך – משרד החקלאות, שפקידיו האמונים על חוק מועצת הצמחים, נותן לזה יד. יש כנראה במשרד החקלאות אנשים שרואים במועצות הייצור בכלל ובמועצת הצמחים בפרט איזה מקום של סידור עבודה.

כל זה על גבם ועל חשבונם של החקלאים, שבכלל לא מעוניינים במוסדות אלה ובמועצת הצמחים בפרט. שאם לא כן, אחוזי ההצבעה היו יותר קרובים ל–100% מאשר ל–0%. כי בזה החקלאים אמרו את דעתם על התנהלות מועצת הצמחים.

בג"צ הכשיר פסילת מינוי של מועמד למועצת הצמחים

השופטים דחו עתירה נגד שרת החקלאות לשעבר, אורית נוקד, שסירבה לאשר מינוי חקלאי כנציג המגדלים במועצה, וחייבו את העותר בהוצאות

עו"ד אנה נודל*

מטעמי טוהר המידות, שר רשאי למנוע מינוי של נציג ציבור למועצה סטטוטורית. כך פסקו שופטי בג"צ בעתירה שהגיש גדי הורוביץ נגד שרת החקלאות לשעבר, אורית נוקד, על שסירבה לאשר את מינויו כנציג המגדלים במועצת הצמחים. בג"צ דחה את העתירה ובדומה לפסילת מינויים של ראשי ערים מואשמים פסק, כי "הימנעות ממינוים של בעלי תפקידים היא התוצאה המתבקשת באותם מצבים שבהם כבר הוחלט על הגשתו של כתב אישום נגד המועמד לתפקיד".

לפי החוק החל על פעילותה של מועצה סטטוטורית, השר האחראי על פעילות המועצה ימנה את חבריה על בסיס תוצאות בחירות שיתקיימו בקרב הגורמים הפועלים באותו תחום. החקלאי גדי הורוביץ נבחר לפני כשנתיים כנציג המגדלים במועצת הצמחים. שרת החקלאות דאז, אורית נוקד, סירבה לאשר את המינוי בעקבות פרסום של דוח מבקר המדינה על התנהלות מועצת הזיתים בכלל ובפרט על התנהלותו של הורוביץ, שהיה סמנכ"ל מועצת הזיתים. בעקבות פרסום הדוח, פוטר הורוביץ ונפתחה נגדו חקירה ולבסוף, הוחלט להעמידו לדין פלילי. הורוביץ עתר לבג"צ נגד החלטת השרה.

בג"צ דן בשאלה: האם המינוי של נציג ציבור למועצה סטטוטורית הוא אקט פורמלי בלבד ולכן השר מחויב למנות כל מי שנבחר, או שהשר רשאי להימנע ממינויו של אדם בשל חשדות חמורים לטוהר המידות בפעילותו הציבורית?

המשנה לנשיא בית המשפט העליון, מרים נאור, והשופטים עוזי פוגלמן ופרופסור דפנה ברק–ארז דחו את העתירה וקבעו, כי אין מקום להתערב בהחלטת שרת החקלאות. בפסק הדין נכתב: "נגד העותר תלויים ועומדים חשדות חמורים הנוגעים לביצוע עבירות על טוהר המידות במסגרת מילוי תפקידים ציבוריים בתחומים המשיקים לתחומי פעילותה של מועצת הצמחים.

"חשדות אלה פורטו בדוח מבקר המדינה, והולידו חקירה פלילית שעליה החליט היועץ המשפטי לממשלה. נתונים אלה שהיו בפני השרה הצדיקו את הפעלתו של שיקול הדעת הצר המסור לה בכל הנוגע למינויים של חברי מועצה – ולא כן, שכן כך הוא בעת הזו לאחר שכבר התקבלה החלטה עקרונית על הגשתו של כתב אישום נגד העותר".

השופטת ברק–ארז כתבה בפסק הדין: "הפרשנות הראויה לסמכותה של שרת החקלאות בכל הנוגע למינויים לפי חוק מועצת הצמחים אמורה להיבחן לא רק בהקשרו של חוק זה, אלא גם לאור עקרונות היסוד של השיטה המשפטית בכל הנוגע לכהונה בתפקידים ציבוריים – בהתייחס להקפדה על טוהר המידות של המכהנים בהם בכלל, ולשיקולים שאמורים להנחות את בעל הסמכות להחליט על מינוי או על הפסקתו בפרט".

פרופ' ברק–ארז פסקה, כי "שיטתנו המשפטית מכירה בסמכותו של שר המשפטים להפעיל בקרה על סמכותו הייחודית של נשיא המדינה, שהוא כידוע ראש המדינה, לחתום על כתב חנינה, כאשר נפל בהחלטת הנשיא פגם מהותי היורד לשורש ההחלטה. בדומה לכך, מתחייבת הכרה בכך שלשר החקלאות יש שיקול דעת, אמנם מצומצם ביותר, בכל הנוגע למינוי נציגים נבחרים למועצת הצמחים כאשר מדובר בשקילת חשדות חמורים לפגיעה בטוהר המידות. כך עולה גם מהנחיית היועץ המשפטי בכל הנוגע לביצוע מינויים מן הסוג האמור, אשר מציינת במפורש, כי גם במקרים שבהם המינוי הוא על בסיס ייצוגי, שומה על הגורם הממנה להידרש לשיקולים שעניינם טוהר המידות". השופטת הדגישה, כי כדי שהחשדות לביצוע עבירות על טוהר המידות יובילו להימנעות ממינוי, "החשדות צריכים להיות נתמכים בתשתית עובדתית איתנה".

השופטת ברק–ארז ציינה, כי "על–פי רוב, הימנעות ממינוים של בעלי תפקידים היא התוצאה המתבקשת באותם מצבים שבהם כבר הוחלט על הגשתו של כתב אישום כנגד המועמד לתפקיד. מצב של הגשת כתב אישום אמנם אינו שקול להרשעה, ולא כל שכן להרשעה בפסק דין חלוט. עם זאת, היא מהווה תולדה של תהליך קבלת החלטות קפדני, שבו הגיעו רשויות התביעה לכלל מסקנה שקיים לפחות סיכוי סביר להרשעה, וזאת על בסיס הראיות שבפניהן". השופטת הוסיפה, כי "זהו המקרה הרגיל, אולם קיומו של כתב אישום אינו בבחינת הכרח. הנתון הקובע הוא קיומה של מסכת ראייתית משמעותית ועשירה המצביעה על קיומם של חשדות כאמור".

בפסק הדין נקבע: "במקרה דנן, החלטתה של השרה להימנע ממינויו של העותר נעשתה בשלב שבו טרם הוחלט על הגשת כתב אישום. עם זאת, אין ספק שהיא התקבלה בנסיבות שבהן הייתה בפניה תשתית ראייתית לא–מבוטלת".

הורוביץ אף חויב בתשלום הוצאות המדינה בסך 10,000 שקלים.

*אתר "תקדין" www.takdin.co.il

שר החקלאות עושה היסטוריה

הממשלה מסייעת לחקלאים במצוקת העובדים הזרים, ועושה עמנו צדק

צבי אלון, מנכ"ל מועצת הצמחים

לפני ימים אחדים החליטה הממשלה להקצות כמות קבועה של עובדים זרים לעבודה בחקלאות בשנים הבאות, כ–25 אלף, הגדולה מהמכסה הקיימת, ובכך להקל על החקלאים הנעזרים בהם. משמעותה וחשיבותה של החלטה זו היא בביטול המתווה הקיים של צמצום שנתי מתמשך במספר העובדים, שהיה מגמה הרסנית מזה חמש שנים. כיצד אפשר לקיים משק חקלאי אינטנסיבי, עם כל כך הרבה אי ודאות שגם כך שוררת תמיד בחקלאות, כשאינך יודע אם יהיו עובדים שיקטפו את פרי עמלך בעוד חודשים ספורים?

אלפי חקלאים במדינה מקיימים את משקיהם ומשפחותיהם ע"י גידולים כמו תבלינים, פרחים, עגבניות, פלפל וקלמנטינות, המחייבים סיוע של עובדים זרים. החוסר בידיים עובדות הורגש במשך שנים בעיקר בענפי הירקות, הפירות והפרחים –הדורשים כוח אדם רב יחסית, וההחלטה החדשה היא בשורה גדולה לחקלאים אלה. הצלחתם של שר החקלאות ומנכ"ל משרדו להגיע להסכמות ולהבנות עם משרד האוצר ועם משרדים נוספים, ולהפסיק את המדיניות הקטלנית של צמצום מתמשך במספר העובדים, היא בשורה חשובה שגורמת לקורת רוח ולהערכה רבה.

בעיה אחרת איתה מתמודדים החקלאים כיום היא הקצבת המים ונעשה גם מאמץ לביטול מס המעסיק המיותר בשיעור 10%, הפוגע ברווחיות וביציבות של חקלאי ישראל. שר החקלאות, יאיר שמיר, עשה היסטוריה כשהוביל והשלים את החלטת הממשלה, וחקלאים בכל הארץ מברכים את השר ואת מנכ"ל משרדו, רמי כהן, שמאמציהם להקל על החקלאים בארץ נשאו פרי. מי ייתן וימשיכו למאבקים שעל הפרק באותה נחישות.

בית שמאי

עומר גנות והדר מירום

office@ganot.co.il

לא רק הגודל קובע

בבנייה של דירה בעלת יותר מ-160 מ"ר מתייקרים דמי ההיתר בצורה משמעותית, אבל אפשר (וכדאי) לערער ולהפחית את הגזירה

מושבניקים ממרכז הארץ שביקשו להסדיר בנייה קיימת בבית המגורים והגישו למשרדי רשות מקרקעי ישראל את התכניות הופתעו לגלות שדמי ההיתר לתכנית שלהם מנופחים למדי. הסיבה הייתה שמדובר בדירה גדולה, ובה מעל 160 מ"ר למגורים.

כשבדקו את העניין הסתבר להם שדמי ההי־תר שמשולמים במקרים כאלה, בהם מתוכננת בנייה על שטח של למעלה מ–160 מ"ר (בי־חידה הראשונה או ביחידה השנייה), הם בשי־עור 91% מערך הקרקע. במקרה הזה, תכנית הבקשה להיתר כללה שטחי מגורים מבוקשים שגודלם כ–355 מ"ר, שבנויים בשתי קומות.

מספרה של ההחלטה הרלוונטית לעניין זה הוא 1252, והיא מתייחסת לזכויות הבנייה למגורים המותרות לבעל נחלה. במסגרת ההחלטה מתאפשרת בנחלה חקלאית הקמת שני בתי מגורים בשטח של 160 מ"ר כל אחד, ללא כל תוספת תשלום.

אבל בני הזוג, אשר כאמור הגישו בקשה להיתר החורג מסך כל המטרים הפטורים מתשלום על פי ההחלטה, קיבלו את הדרישה לתשלום דמי היתר בגין כל מטר נוסף, וה־תוספת שנדרשו לשלם הייתה בעבור כ–195 מ"ר לבנייה והגיעה לסכום של כמה מאות אלפי שקלים. אבל עיון בשומת דמי ההיתר שהגיעה עם דרישת התשלום לימד, כי הר־שות לא התייחסה לחלוקת השטחים בתכנית המבוקשת ואחרי ייעוץ מקצועי התברר להם, כי ערעור על ההחלטה יכול בהחלט להוריד את התשלום המבוקש בכמאה אלף שקלים, וכך אכן היה.

המפתח להנחה

כדי להבין את המפתח להורדת התשלום צריך לזכור, שהסכום המבוקש אינו מחו־שב רק על פי גודל השטח, אלא גם על פי ייעודו. כך למשל, שוויו של מ"ר המוגדר כ"עיקרי שולי" (קומה שנייה למשל), אשר עפ"י המצוין בתכנית הבקשה להיתר משמש כחדר ארונות או כחדר שינה לאורחים, אינו יכול להיות זהה בשוויו למ"ר המוגדר "עי־קרי" ונמצא (לדוגמה) בקומת הקרקע ומשמש כמטבח או כחדר האורחים.

ההיגיון העומד מאחורי שיטה זו הוא האינטנסיביות של השימוש בשטח. ככל שהחללים הבנויים על אותו שטח מיועדים לשימוש אינטנסיבי יותר, כך גדל ערכם ודמי ההיתר שדורש החוק לשלם בגינם גבו־הים יותר.

בערעור שהגישו בני הזוג על השומה הם טענו, כי יש להביא בחשבון את שוליות השטחים המבוקשים, אופי השימוש בהם וה־עובדה, כי בשונה מעסקאות ההשוואה שבהן השתמשה רשות מקרקעי ישראל, המתייחסות לעסקאות מכר בבתים צמודי קרקע בהרחבת המושב, תכנית הבקשה להיתר מתייחסת לבית מגורים הבנוי בנחלה חקלאית ולכן הוא אינו סחיר – אי אפשר למכור אותו בנפרד מהנחלה כולה.

לאחר דין ודברים שנמשכו יותר משנה, התקבל הערעור והשמאי הממשלתי קיבל את הטענות; דמי ההיתר הופחתו בכ–100 אלף שקלים מהחיוב המקורי של רמ"י.

הכותבים, שמאי מקרקעין ממשרד "גנות נדל"ן", עוסקים במגזר הכפרי. המידע כללי בלבד ואינו מהווה חוות דעת או ייעוץ מו־סמכים.

בית עם שתי קומות. הקומה השנייה שווה פחות

צילום: יוסי אלוני

איפה הכסף?

עו"ד אביגדור ליבוביץ
עו"ד שניר שער, רו"ח

dror.maariv@gmail.com

תאריך גורלי

שני תאריכים משמעותיים משתלם להכיר כדי להיזהר ממלכודת מס בעת קנייה, מכירה או הורשת נחלה במושבים: 22.8.63 ו-18.10.74. כדאי לבדוק מתי הועברו או נרכשו הזכויות בקרקע, על מנת שלא תופתעו בחיוב על סך עשרות ומאות אלפי שקלים

כדי להסדיר את הרישום בטאבו של הנ־חלות במושבים, מיושמות בשנים האחרונות החלטות של רשות מקרקעי ישראל שטומ־נות בחובן תשלומי מס. כדי להיזהר מתשלום מופרז, כדאי להכיר שני תאריכים חשובים, שמהווים "ימים קובעים" לצורך קביעת מעמד הנחלה שממנו נגזר גם גובה המס שי־שולם בעת עסקה הנוגעת לקרקע.

ב–22.8.63 נחקק חוק מיסוי מקרקעין, במ־טרה להסדיר רישום עסקאות המתבצעות במושבים בפנקסי רישום המקרקעין. החוק קבע בין היתר חובה לשלם "תוספת מס" (מה שהפך מאוחר יותר ל"מס רכישה") בעת קנייה ומכירת נחלה. אבל עסקאות רבות "חמקו" מחובת התשלום, בעזרת הפרשנו־יות שניתנו לחוק והימנעות הצדדים מרישום הנחלה בטאבו. כך החטיא המחוקק את אחת ממטרותיו העיקריות של החוק.

כדי לסתום את הפרצה, חוקק ב–18.10.74 תיקון מספר 5, שקבע שהמס ישולם על כל עסקת מקרקעין, ללא קשר לרישום הזכויות בטאבו. שני התאריכים הנ"ל הפכו לימים הקובעים בהם עוסק התיקון, ולפיו מחו־לקים בעלי הזכויות בקרקע לשני סוגים: אחד, מי שרכשו את זכויותיהם בנחלה לפני 22.8.1963. אלה רכשו את זכויותיהם בנחלה לפני שהייתה קיימת בכלל חובה על הרוכש לשלם תוספת מס (רכישה) וחובתם כרוכשים הייתה רק לשלם את אגרת הרישום בעת רי־שום הזכויות על שמם בפנקסי המקרקעין.

באשר לרוכשים אלה קובע התיקון, כי הם יהיו חייבים בהצהרה ובדיווח למשרדי מיסוי מקרקעין ובתשלום מס רכישה, כאשר הם יבקשו לרשום את זכויותיהם בפנקסי המקר־קעין. התיקון תופס במקרה הזה גם כשיש יורש המבקש לרשום את זכויותיו מכוח צו קיום צוואה או צו ירושה, כאשר המוריש רכש את הזכויות לפני 22.8.1963. גם אז היורש יהיה חייב בתשלום מס רכישה כאשר הוא יבקש לרשום את זכויותיו בטאבו.

לסוג האחר של בעלי זכויות בקרקע מש־תייכים מי שרכשו את זכויותיהם בנחלה בין 22.8.63 לבין 18.10.1974. אם הם לא שי־למו את תוספת המס (רכישה) ולא רשמו את זכויותיהם בטאבו, הרי שהם חייבים בתשלום התוספת, ללא קשר לרישום הזכויות בטאבו.

למשתייכים לסוג זה יש מזל אם הם רכשו את זכויותיהם בקרקע בין התאריכים 22.8.1963 לבין 6.8.1967 ולא חויבו אז בתשלום תוספת מס, משום שמוכר המקרקעין ממנו רכשו היה פטור ממס שבח. במקרה כזה, דינם יהיה כדין מי שרכש את זכויותיו לפני 22.8.1963, כלו־מר, ללא חובת תשלום מס רכישה, אלא אם יבקשו לרשום את זכויותיהם בטאבו, כמובן.

כדי לפשט את ההסבר אפשר לסכם שכאשר הנחלה נרכשה לפני 22.8.1963 ובעלי הזכו־יות בה או יורשיהם מבקשים כעת לרשום את זכויותיהם בקרקע בלשכת רישום המקרקעין (כלומר ליישם את החלטה 823 ובעתיד את החלטה 1155), הרי שהם חשופים לחבות במס רכישה לפי שווי הזכויות היום, דבר שמשמ־עותו סיכוי למס רכישה שיכול להגיע לעש־רות ומאות אלפי שקלים.

לפיכך, ברור שכדאי לבצע בדיקה של הרי־ווחים שבוצעו בעבר על ידי בעלי הנחלות או האגודות לרשויות מיסוי מקרקעין, ולב־רר אילו תשלומים שולמו ומתי, וכן לבחון באילו שנים הזכויות נרכשו או התקבלו, על מנת שלא להיתקל בהפתעה בדמות חיוב במס רכישה בגובה עשרות ומאות אלפי שקלים.

> **יש מזל למי שרכשו את זכויותיהם בקרקע בין התאריכים 22.8.1963 לבין 6.8.1967 ולא חויבו אז בתשלום תוספת מס, משום שמוכר המקרקעין ממנו רכשו היה פטור ממס שבח. במקרה כזה, דינם יהיה כדין מי שרכש את זכויותיו לפני 22.8.1963, כלומר, ללא חובת תשלום מס רכישה**

בסימן שאלה

עו"ד איילת רייך-מיכאלי

כתובת לשאלותיכם
dror.maariv@gmail.com

כמה דרכים מובילות לחברות?

האם אדם שאינו חבר באגודה השיתופית, אבל חי במושב ומקבל עליו את החובות והזכויות של חבר לאורך תקופה ארוכה, יכול להיחשב חבר? שכנה במושב טענה שקיבלה זיקת הנאה. מי הרשה לה?

בעבר, כבר קבע בית המשפט, כי תושב קיבוץ שמתגורר בקיבוץ שנים רבות ומכניס משכורתו לקיבוץ, מעמיד עצמו לרשות סידור העבודה בקיבוץ, והקיבוץ מצדו מעניק לו זכויות ככל שאר חברי הקיבוץ, נחשב לחבר קיבוץ מן המניין. גם במושבים יכול להיווצר מצב כזה לעתים, וגם במקרה של מושב, המבחן הקובע הוא מבחן ההתנהגות, או בשפה המשפטית: כוח התנהגות. כאמור, לפי פסיקות של בית המשפט, נקבע כבר שאכן יש לראות באדם חבר אגודה גם אם לא התקיימו הליכים פורמאליים בנושא, ובתנאי שהאגודה נהגה באותו אדם כחבר במשך תקופה סבירה, כלשון התקנות.

המושג המשפטי הרלוונטי לשאלה זו הוא "מכוח התנהגות" ואת התשובה אפשר למצוא בסעיף 2א לתקנות האגודות השיתופיות. שם נקבע, כי "נהג אדם ונהגו בו כחבר האגודה במשך תקופה סבירה לפי נסיבות העניין, בין לפני תחילתה של תקנה זו ובין לאחריה, יראו אותו כחבר באגודה... זולת אם נקבעה בתקנות האגודה הוראה מפורשת שאין לראות אדם כאמור כחבר באגודה". בהתאם לסעיף זה, אם אגודה נוהגת באדם כחבר אגודה במשך תקופה לא-מבוטלת, אך אינה מקיימת את ההליכים הפורמאליים לקבלתו לחברות, יכול אותו אדם לפנות אל רשם האגודות השיתופיות ולטעון בפניו כי יש להכיר בו כחבר האגודה.

כדי למנוע מצב כזה, על האגודה השיתופית לשלול מראש, על ידי סעיף מתאים בתקנון, אפשרות של קבלת אדם כחבר "מכוח התנהגות". הסעיף צריך לשלול בפורש את הקבלה על פי "כוח התנהגות", אולם בפסיקה בעבר נקבע, כי הוראה מפורשות כזו שהוכנסה לתקנון לאחר שאדם התחיל את הליך המועמדות אינה יכולה לחול עליו באופן רטרואקטיבי ואינה מונעות מאותו מועמד להסתמך על סעיף 2א לתקנות. במקרה כזה, ייתכן שאדם יוכר כחבר אגודה מכוח התנהגות על אף הוראה האוסרת על כך בתקנון האגודה.

לאחרונה, פנתה אליי חברת מושב המתגוררת בשכנות וטענה, כי נתתי לה זיקת הנאה והיא רשאית לעבור בחלקה שלי. מהי זיקת הנאה?

תשובה: זיקת הנאה מוגדרת בסעיף 5 לחוק המקרקעין: "שעבוד מקרקעין להנאה שאין עמו זכות להחזיק בהם". כלומר, המדובר בהענקת זכות הנאה כלשהיא במקרקעין ללא הענקת בעלות.

זיקת הנאה הנה זכות קניינית, מקרקעין שניתנה בהם זיקת הנאה נקראים מקרקעין כפופים. זיקת הנאה יכולה, בין היתר, להינתן לטובת אדם פלוני והיא יכולה להיות חיובית, להטיל חובה לביצוע פעולה, או שלילית, להטיל חובה להימנע מביצוע פעולה. זיקת הנאה יכולה להיווצר בכמה דרכים, אחת מהן היא זיקת הנאה מכוח שנים, בהתאם לסעיף 94 לחוק המקרעין הקובע: "(א) מי שהשתמש בזכות הראויה להוות זיקת הנאה במשך תקופה של שלושים שנים רצופות רכש את הזיקה והוא זכאי לדרוש רישומה.

(ב) הודעה בכתב של בעל המקרקעין למי שמשתמש בזכות כאמור, לרבות הודעה לציבור, שהוא מתנגד לשימוש בזכות, מפסיקה את התקופה האמורה בסעיף קטן (א)". זיקה הנאה מכוח שנים קמה בהתקיים כל ארבעת התנאים, כדלהלן: 1. טיב השימוש צריך להיות בהתאם למתחייב מחוק המקרקעין ועליו להיות שימוש נוגד, באופן המהווה הפרה של זכויות הבעלים במקרקעיו. על מנת להיחשב שימוש נוגד, אין השימוש יכול לנבוע מזכות חוזית או אחרת שהוענקה על ידי בעל המקרקעין הכפופים למשתמש. 2. על השימוש בקרקע להיות גלוי לבעל המקרקעין ונוגד את זכות הבעלות שלו. 3. משך השימוש יהיה יותר מ-30 שנה, ללא הפסק. כלומר, שני תנאים: 30 שנה לפחות וברציפות. 4. בעל המקרקעין לא הביע הסתייגות בכתב. זיקת הנאה מכוח שנים אינה מצריכה רישום במרשם המקרקעין כתנאי לשכלולה, משום שהיא נרכשת מכוח שימוש ממושך במקרקעין הכפופים.

*** "איילת רייך - משרד עורכי דין וגישור" מתמחה בקיבוצים, מושבים, תאגידים, בתחום המסחרי-חקלאי מינהלי וליטיגציה. המידע המופיע הוא כללי בלבד ואין בו בכדי להוות חוות דעת מוסמכת או ייעוץ מוסמך.**

בית במושב. האפשרות ליהנות מהקרקע בלי להיות בעליה
צילום: עומר מסינגר

אם החיטה

מירי דג

machita106@gmail.com

יוחזר השעמום!

כל יום שגרתי הופך לגן עדן עלי אדמות לאחר שבועות שלמים של בעיות תחזוקה למיניהן

הרבה מים זרמו באזורנו מאז שבוע שעבר, זרמו-שצפו אל הכנרת, זלגו מהשלוליות שנמסו באזורים הלבנים משלג וכן, גם אצלי בבית עדיין זרמו בכמויות שלא היו מביישות את הימים הגשומים שעברנו.

הרפתקאות רבות זימן לי אלוהי הצנרת לאחרונה עד שחשתי כאילו אני דמות בסיפור קפקאי, אבל זה מאחוריי (אמן, בלי לפתוח פה ל...) וחוץ מהבלטות בבית, שמורמות עדיין כדי לייבש את הבארות התת-רצפתיות שעליהן ניהלנו את חיינו, כך התברר, אנחנו משתדלים לחזור לשגרה של חורף שכוללת הסקה מאסיבית, הרבה תה חם ואמבטיות מהבילות. חוץ מזה, שגם מהצרות בצינורות האלו האלה יצאו דברים טובים (אני מחסידות "מעז יצא מתוק" ו"חצי הכוס המלאה"). קודם כל, כמויות המים שהציפו את הבית ניקו לי פינות שקצת הזנחתי לאחרונה בעזרת כל מיני חפצים שהצבתי בהן ואת קיומן עזרו לי לשכוח, והדחקות שגררתי מפינה לפינה (לא רק במחשבות יי...).

מלבד כל אלה, כל יום שגרתי הופך לגן עדן עלי אדמות לאחר שבועות שלמים של בעיות תחזוקה למיניהן, כי ככה אנחנו בנוים, אין מה לעשות, אנחנו לומדים להעריך את הטוב רק כשקורה לנו רע. אז מה הרווחנו מה"צרות"? פרופורציות: נכון, זה לא היה נעים, אבל באותם ימים היו עשרות אלפי בתי אב באזורים המושלגים שהיו מנותקים מחשמל. ואם נרחיק עוד, מאות אלפים בפיליפינים שעדיין מחוסרי בית לאחר הסופה. אז מה לי כי אלין? יש גג מעל ראשי וכרית חמה למראשותיי וחיי הם דבש, יחסית אליהם.

בגלל המוגבלות היחסית של החקלאי שלי, אני נאלצת לעשות יותר דברים לבד ולקחת אחריות, ואתם יודעים מה? אני מסוגלת לכך. כך למשל, מצאתי את עצמי ביום שישי שעבר, שהיה היום הכי סוער, מטפסת על הגג של הבית, שגם ביום שמש עושה לי בחילה של פחד גבהים, לתקן את הארובה שעפה ברוח. אם הייתם אומרים לי שאעשה זאת, הייתי אומרת לכם שהסיכוי לכך שווה לסיכוי שאקפוץ בנג'י, כלומר: אין סיכוי. אבל עשיתי זאת, ואחר כך הייתה לי התכווצות שרירים כמה ימים בגלל הפחד ששיתק את כל גופי (אני ממש שומעת ברקע את דן כנר מקריין "ועל כך, מוענק לה עיטור העוז").

אם מצליחים לעבור תקופות קשות בחיים בלי להתנפץ על אנשים אחרים, בלי להאשים מישהו בדבר שכלל לא קשור אליו, ובלי לעשות פרצופים חמוצים לעולם כי לך לא הולך כרגע, אז זה דבר מעצים עד מאוד ויוצר מעגל חיובי שמזין את עצמו. האירועים בזמן האחרון לימדו אותי בעיקר להסתכל קצת אחרת על דברים שקורים מבלי להאשים חפים מפשע בכך. לא שלא קיללתי ולא שלא התבאסתי, אני אנושית, אבל השתדלתי להזכיר לעצמי שאף אחד (חוץ מהאינסטלטור שבנה את הצנרת בבית) לא אשם.

הרווחתי מה שהרווחתי, הפסדתי מה שהפסדתי, וזהו, עכשיו אני מפללת לשגרה נעימה וכיפית והכי חשוב, משעממת. באוכל חורפי, לעומת זאת, אני מחפשת עדיין הרפתקאות מפתיעות ומחממות. יש הרבה מתכוני חורף נפלאים שבהם אני רוצה לשתף אתכם והתלבטתי בין שניים אהובים במיוחד. אז אם הספקתם להכיר אותי, אתם יודעים שתקבלו את שניהם.

מרק כרובית מוקרם

חומרים:
30 גרם חמאה
1 בצל קטן פרוס דק
4 כוסות מרק בטעם עוף
כרובית גדולה מפורקת לפרחיה
תפוח אדמה קלוף וחתוך לקוביות
1 עלה דפנה
מיכל שמנת מתוקה
מלח, פלפל שחור גרוס, אגוז מוסקט

אופן ההכנה:
ממיסים חמאה, מוסיפים בצל ומאדים. מוסיפים כרובית ותפוח אדמה ומאדים מעט. מוסיפים את המרק, התבלינים ואת עלה הדפנה, מרתיחים ומבשלים על אש קטנה-בינונית עד ריכוך. מעבירים את המרק דרך בלנדר (מוציאים לפני כן את עלה הדפנה) ומחזירים לסיר. מוסיפים את השמנת המתוקה ומבשלים על אש קטנה למספר דקות. קונים מראש לחם טוב ומספר ממרחים ומתענגים על ארוחה מעולה.

אבקת שוקו שווה

אני חושבת שבמקור, המתכון הוא של גיל חובב ואני נותנת לו את הקרדיט עליו.

חומרים:
3/4 כוס סוכר
1/3 כוס שקדים מולבנים טחונים דק (קונים אותם כך בסופר)
2/3 כוס אבקת קקאו מסוג טוב
1/4 כפית אגוז מוסקט
1/4 כפית קינמון
1/2 כפית קפה נמס
1/2 כוס אבקת חלב
100 גרם שוקולד מריר מעולה טחון דק

אופן ההכנה:
טוחנים את הסוכר ואת השקדים במעבד מזון עם להב פלדה. מוסיפים את יתר החומרים ומעבדים במשך דקה. מעבירים לצנצנות מעוקרות (אני לא טרחתי לעקר), וחותמים. כשרוצים לשתות, שמים בסיר חצי כוס חלב וחצי כוס שמנת מתוקה ומביאים לסף רתיחה. מוסיפים שתי כפות גדושות אבקה, בוחשים, ומבשלים על סף רתיחה כדקה נוספת.
מודים לאל על חסדיו, גדולים כקטנים, ומתענגים. המשך חורף נעים.

נפרדים מהמקור

דוד טדגי, חיים דהן, פרוספר תורג'מן, יוסי אדוני, דוד עגיל, אורי שלמה (עומד) ולאה יוגב. "פנינו לארגון ואמרנו שלא ייתכן כדבר הזה, ושזה לא תקין"

צילום: טל חביב גליבטר

מייסדי האגודה החקלאית-שיתופית "ארגון מגדלי תרנגולות לביצי מאכל" הם חברי מושבים בגבול הצפון, שפרשו מהארגון המאגד את כל מגדלי העופות בגין חוסר שביעות רצון מייצוגם בארגון ומתוך רצון לשמור על המשק המשפחתי. מוטי אלקבץ מספסופה, מזכיר ארגון מגדלי העופות, אומר שכל תכליתם היא הבחירות המתקרבות לנציגות המגדלים במועצה לענף הלול. "אנו מסכימים בכל הדברים, אנו דורשים את אותן הדרישות, אין בינינו שום ויכוח"

טל חביב גליבטר *

על רקע תחושה של אי ייצוג הולם וטענות להתנהלות לא-דמוקרטית ולא-שקופה של ארגון מגדלי העופות בישראל, מגדלי המטילות פרשו מהארגון הוותיק והקימו ארגון חדש שבו מבקשים לאגד את כל העוסקים בענף.

בנוסף, ניצבת ברקע התכנית של משרד החקלאות לביצוע רפורמה בענף ההטלה, לשם התייעלות, שמשמעותה לדברי נציגי הענף: מכה קשה למשקים המשפחתיים עד כדי חיסולם. לתחושת מגדלי המטילות, ארגון מגדלי העופות אינו מייצג את האינטרסים שלהם בכלל ומול הרפורמה בפרט.

צפונה, אל מושב צוריאל

נסעתי לפגוש את נציגי מגדלי המטילות במושב צוריאל היושב ליד העיר מעלות וקרוב לגבול ישראל-לבנון. למרות שאני גר בצפון המדינה, הייתי צריך להצפין עוד הרבה כדי להגיע לשם. הגעתי למושב היושב באזור רכס פקיעין אחר הצהריים, מזג האוויר היה סגרירי ורוח מזרחית קרה נשבה בחוץ. במושב לא נראה כמעט איש, אולם בעלי חיים רבים נראו ונשמעו: ליד כל בית עומד לול תרנגולות, והלולים מלאים, להבדיל ממושבים רבים ברחבי הארץ שבהם הלולים עומדים ריקים או משמשים למטרות אחרות.

בשעה היעודה, פגשתי את נציגי המגדלים במזכירות המושב. בפגישה נכחו: יוסי אדוני – סגן ראש המועצה האזורית מעלה יוסף, יו"ר ועד מושב זרעית וחבר דירקטוריון הנהלה במועצת הלול. אדוני הוא גם יו"ר הארגון החדש של

מגדלי המטילות. עמו הגיעו לאה יוגב, יו"ר "העמותה להצלת המשק המשפחתי" וחברת דירקטוריון הנהלה במועצת הלול; חיים דהן – יו"ר קרן ביצים במועצת הלול וחבר ועד מושב צוריאל; דוד עגיל – חבר ועדת מכסות במועצת הלול וחבר הנהלה בוועד מושב דלתון; פרוספר תורג'מן – יו"ר ועד מושב צוריאל, מזכיר היישוב פקיעין. מאוחר יותר הצטרפו דוד טדגי, יו"ר ועד מושב פקיעין, ואורי שלמה, חבר בעמותה להצלת המשק המשפחתי ממושב אלקוש.

מזכ"ל הארגון החדש הוא יעקב כהן, מי שהיה מזכיר ארגון מגדלי העופות בישראל הקודם והודח מתפקידו ב–30 במאי 2012, בגין חריגה מתפקידו בכמה נושאים, כפי שהסבירו זאת בשעתו חברי המזכירות שהצביעו נגדו, תשעה מול שלושה. הארגון שבו שותפים האנשים הללו נקרא "ארגון מגדלי תרנגולות לביצי מאכל בישראל (2013) – אגודה חקלאית שיתופית בע"מ", והוא קיבל תעודה של רשם האגודות השיתופיות ב–12 בנובמבר השנה.

חיים דהן, שהוא נציג מגדלי המטילות בארגון מגדלי העופות, פתח בתיאור האירועים שגרמו להקמת הארגון החדש: "בבחירות שהיו לא מכבר בקרב נציגי היישובים לקדנציה חדשה בארגון מגדלי העופות, כ–80% מהנבחרים היו אנשים חדשים. המוסדות לא קיבלו זאת, הקימו ועדה מכינה (מעין ועדה מסדרת) והחליטו מי יהיה במזכירות, מי יהיה יו"ר סקציה וכו', תוך התעלמות מתוצאות הבחירות. פנינו לארגון ואמרנו שלא ייתכן כדבר הזה, ושזה לא תקין" (סקציה – אחד מענפי הגידול בארגון: פטם, הודים, רבייה, הטלה, ט"ח).

דהן מדגים את האבסורד, לדעתו: "1,150 מגדלי הטלה במועצה אזורית מעלה יוסף – נציג אחד במזכירות הארגון; 600 מגדלים ממרום הגליל – שני נציגים; 104 מגדלים בלבד ממבואות חרמון – גם כן נציג אחד, ברור שאין כאן ייצוג הולם".

יוסי אדוני ממשיך: "הייצוג איננו פרופורציונלי לכמות המגדלים. מזכירות הארגון הוותיק מונה 16 חברים, ובהם יש נציג אחד בלבד למשק המשפחתי. זאת, לעומת ארבעה נציגים של המשקים הגדולים, בעלי לולים גדולים של 100 אלף עופות ומעלה. שאר הנציגים הם נציגי פטם, הודים וקיבוצים".

הדרישה שלהם מארגון מגדלי העופות היא לפעול בצורה דמוקרטית בבחירה של נציגיהם למוסדות הארגון. לטענתם, הליך הבחירה של נציגי הארגון נעשה באופן דיקטטורי. הם קובלים, כי חלק מהחברים שנבחרו לסקציית הביצים הם חקלאים שלא נבחרו באזורים שלהם בבחירות האזוריות. בנוסף, הם מאוכזבים מהבחירה באיתן דוידי ממושב מרגליות לראשות הסקציה, משום שהוא בעל לול ענק המגדל יותר מ–150 אלף מטילות, והוא גם משווק מורשה של המועצה לענף הלול, ולדעתם, האינטרס שלו רחוק מאוד מן האינטרס של שמירת המשק המשפחתי.

בעקבות הטענות שלהם לדיקטטורה בארגון, אומר יוסי אדוני, הם פנו בחודשים האחרונים למזכיר הארגון, מוטי אלקבץ ממושב ספסופה, בבקשה שיאפשר לאזורים השונים לבחור חברים לסקציה מאותו אזור, והנבחרים יבחרו מתוכם יושב ראש לסקציה. לדברי אדוני, הם נענו בשלילה לבקשות הללו. לאה יוגב מוסיפה, שבארגון טענו שחשוב שמזכיר הארגון יעבוד עם אנשים שנוח לו לעבוד אתם, ואילו הם טוענים שהמזכיר צריך להתאים את עצמו למגדלים.

בשלב זה, הם מספרים, התקיימה "ישיבת חירום והערכת מצב" של רוב נציגי המגדלים בענף הלול, יחד עם נציגי "העמותה להצלת המשק המשפחתי" שיוגב עומדת בראשה. בישיבה התקבלה החלטה, לאור האיומים הנשקפים לענף ההטלה (ביטול "חוק הגליל", "חוק ההסדרים", ביטול התכנון בענף, הדרישה להתייעלות) – לפנות שוב לאלקבץ ולבקשו לפעול בצורה דמוקרטית ולשתף פעולה עמם, לטובת ענף ההטלה. אולם, לדבריהם, נתקלו באוזניים אטומות.

יוסי אדוני פנה במכתב לאלקבץ, שיבטל לאלתר את הרכב הסקציה לביצים כולל היו"ר, ויקיים בחירה דמוקרטית של נציגים לסקציה מכל אזור, לפי מפתח של נציג אחד לכל מאה מגדלים.

> **יוסי אדוני: "הייצוג איננו פרופורציונלי לכמות המגדלים. מזכירות הארגון הוותיק מונה 16 חברים, ובהם יש נציג אחד בלבד למשק המשפחתי. זאת, לעומת ארבעה נציגים של המשקים הגדולים, בעלי לולים גדולים של 100 אלף עופות ומעלה. שאר הנציגים הם נציגי פטם, הודים וקיבוצים"**

לאחר המכתב התקיימו שתי פגישות נוספות בין נציגי המגדלים לאלקבץ, אך נענו בשלילה לבקשתם. נאמר לאלקבץ בפגישות, וכך כתוב גם במכתב ששלח אדוני אליו, שאם יתקיימו הבחירות כפי שביקשו, לא תהיה למגדלים ברירה, אלא להתפטר מהארגון ולהקים ארגון מגדלי הטלה חדש בישראל.

כאמור, זה אכן מה שקרה והארגון החדש הוקם ובימים אלה הם עוברים בין החקלאים, מחתימים אותם מרצונם החופשי להצטרף אליהם, לארגון שהוא דמוקרטי ושקוף, לדבריהם.

המשק המשפחתי - מעל הכול

ארבע מטרות הציבו המייסדים בפני הארגון, ובראשן שמירת המשק המשפחתי. מטרה שנייה – שמירת התכנון לשנים רבות, שמשמעה הגדלת מכסת הביצים הארצית (כיום מיליון ו–900 אלף), המחולקת בין יצרני ההטלה, על פי גידול האוכלוסייה. מטרתם השלישית היא לשמור על "חוק הגליל": סכום כסף שהמדינה מקצה למגדלים בגליל כדי לשמור על כדאיות הענף; ולבסוף – להוביל את ענף ההטלה להתייעלות תוך עמידה בדרישות המוצבות בפניו על ידי המוסדות הממשלתיים ותוך שמירה על פרנסת החקלאים ועל המשק המשפחתי.

הסעיף הראשון במטרות הארגון – שמירה על המשק המשפחתי – והסעיף הרביעי מכוונים למעשה לרפורמה המתוכננת במשרד החקלאות, הנקראת "התייעלות בענף ההטלה". לדברי הנציגים, הדרישות של הרפורמה הזו זהות לדרישות שהוצבו בפניהם לפני ארבע שנים, אז נקראה התכנית "רפורמה בענף ההטלה".

לדברי דוד עגיל, כאשר הייתה היוזמה הקודמת במשרד החקלאות, בתקופת המנכ"ל יוסי ישי, נציגי מועצת הלול באזור הצפון הקימו את "העמותה להצלת העסק המשפחתי" ובאמצעותה, התנגדו למהלך בבית המשפט העליון, והרפורמה נעצרה. לטענתו, מאז "הפקידות הישנה" אינה מרפה ומנסה לקדם את עיקרי הרפורמה בדרכים שונות. הם נוכחו לדעת שארגון מגדלי העופות לא יעזור להם בנושא הזה ולמעשה, הם טוענים שבארגון מקדמים בעלי תפקידים המעוניינים בהרס המשק המשפחתי.

הענף הוא מטה לחמם של מושבי הצפון ואם ייהרס, הם אומרים, יש חשש לנטישה מאסיבית של היישובים. גם אם לא ינטשו, אנשים רבים יישארו ללא פרנסה. לאה יוגב מציינת שבעלי הלולים הם אנשים הקרובים לגיל פרישה, ולא יהיה להם סיכוי למצוא מקור פרנסה או תעסוקה חדש.

חיים דהן ויוסי אדוני מספקים את הנתונים הבאים: 100% מחברי מושבי הצפון מגדלים תרנגולות לביצים, ומייצרים 70% מתצרוכת הביצים בארץ. אצל 70% מהתושבים זו פרנסה עיקרית, אצל 40% מהם זו פרנסה יחידה, שמכניסה למשפחה כ–7,000 שקלים בחודש מלול מטילות. הכנסה זו מתקבלת בזכות חוק הגליל הנותן סבסוד למגדלים, שאם לא כן, הייתה ההכנסה מלול משפחתי כ–4,000 שקלים בחודש בלבד.

יוגב מצביעה על חמש המטרות שהרפורמה מנסה להשיג: בריאות הציבור, איכות הסביבה, מניעת צער בעלי חיים, איכות הביצה והתייעלות בענף. לדעתה, אלה "מטרות כיסוי" ולמעשה, המטרה היא חיסול המשק המשפחתי והעברתו ל"תעשיינים" (בעלי משקים גדולים). היא מבססת את דבריה על תכנית לפרישת יצרנים מענף ההטלה הכלולה בתכנית הרפורמה.

ההנחות בבסיס התכנית שגויות, לטענת יוגב, והיא מנמקת: המטרה הראשונה, בריאות הציבור – "מחלות כגון שפעת העופות וניו–קאסל, שמהן מבקשים להתגונן באמצעות השינויים, פשטו בעיקר בחוות תעשייתיות מבוקרות ומבודדות, ולא בלולים המשפחתיים".

יוגב ממשיכה: "מבחינת המשרד להגנת הסביבה, הרפורמה מהווה איום על השטחים הפתוחים; אגודות צער בעלי חיים הגישו בג"צ נגד הרפורמה; וגם איכות הביצה בלול המשפחתי גבוהה בהרבה מאיכות הביצה בלול התעשייתי. ובשורה התחתונה", היא שואלת, "האם התייעלות בענף הלול אומרת ש–3,000 משפחות, רובן על גבול הצפון ושומרות גם על ביטחון הגבול, נשארות ללא פרנסה?".

באותו עניין, מציין פרוספר תורג'מן, שהרפורמה מבקשת להרחיק את הלולים מהבתים לכאורה מחשש מחלות, אולם בתכניות ההעברה, השטחים שיועדו ללולים נמצאים 50 מטר בלבד מהבית הקיצוני במושב.

השינויים הללו, שמדברים על מעבר מהלולים הישנים ליד הבית ללולים גדולים וחדשים מחוץ למושב, ידרשו השקעה כספית רבה מבעלי הלולים, השקעה שיתקשו לעמוד וחלקם אף לא יצליחו לגייס את סכומי הכסף הנחוצים. גם הדרישות שבתחומי איכות הסביבה וצער בעלי חיים, הנוגעות לרווחת העופות, מייקרות מאוד את המעבר.

<<<

יעקב כהן. התקנון נקבע בתקופת כהונתו
צילום: לירון מולדובן

מוטי אלקבץ. "יעידו תושבי מושב ספסופה על מאבקי למען המשק המשפחתי"
צילום: לירון מולדובן

כדי לעבור מלולים קטנים ללולים גדולים יש צורך בחבירה של מספר מגדלים יחד לשם הקמת שותפויות, נושא בעייתי שרבים מן המגדלים מעדיפים להימנע ממנו בגין ניסיון העבר. לכן, דורשים מגדלי המטילות, שכל רפורמה שתיושם תשמור על המשק המשפחתי. תורג'מן ודהן אומרים, כי מאז הבג"צ של העמותה להצלת המשק המשפחתי, משרד החקלאות הולך יותר לקראתם: כל חקלאי ישדרג או לא, כראות עיניו.

לאה אומרת: "מי שרוצה יעשה שותפויות, אבל לא יכפו זאת עלינו בכוח. שישיגו לנו מימון לשינויים שדורשים".

אלקבץ: הארגון מתנהל על פי התקנון

פנינו אל ארגון מגדלי העופות בבקשה להגיב על עיקרי טענות המגדלים הפורשים, כפי שבאו לידי ביטוי בפגישה אתם. המזכ"ל מוטי אלקבץ הגיב בשם הארגון.

באשר לטענות על התנהלות לא-דמוקרטית של הארגון וקיומה של מעין "ועדה מסדרת" שהתקיימה לאחר שהיו בחירות למוסדות, אלקבץ דוחה את הדברים ואומר שלארגון מגדלי העופות ישנם מוסדות מסודרים: הוועידה, המועצה ומזכירות הארגון. אלה המוסדות המופיעים בתקנון ועל פיהם מתנהל הארגון.

אלקבץ אומר שנבחר בוועידה האחרונה ופעל על פי תקנון הארגון, אחד לאחד. הוא גם מבקש, שאם יימצא שלא פעל על פי התקנון, שיעבירו את הטענות הללו לרשם האגודות השיתופיות, ויצביעו היכן התנהלו הדברים שלא על פי התקנון. יתר על כן, הוא אומר, התקנון הזה עבר בוועידה הקודמת, בזמן שיעקב כהן היה מזכיר הארגון, וכהן היה אף מכותבי התקנון הזה, ואילו עכשיו הוא חבר לפורשים מן הארגון ולטענותיהם, וגם התמנה למזכיר הארגון החדש.

"ברור שלא הייתה שום ועדה מסדרת", אומר המזכיר, "הוועידה התקיימה בשקיפות מלאה, בנוכחות של מנכ"ל משרד החקלאות וכל הגורמים המיטביים בענף הלול". לדבריו, הבחירה הייתה לפי מפתחות שנקבעו בתקנון, והוא "לא המציא שום דבר". נציג מעלה יוסף למזכירות נבחר על ידי נציגי המועצה האזורית בוועידה ובמועצה וכך גם נציגי מרום הגליל נבחרו על ידי נציגי המועצה האזורית שלהם – מתוך הוועידה למועצה, ומן המועצה למזכירות. הכול התנהל לדבריו בשקיפות מלאה, והוא מזמין כל אחד שירצה לבוא ולבדוק את הנושא.

בעניין הטענות, כי חלק ממי שנבחרו לסקציה ע"י מזכירות הארגון הם חקלאים שלא נבחרו באזורים שלהם בבחירות האזוריות, ושמי שמונה ליו"ר הסקציה הוא מגדל גדול שאינו מייצג את האינטרסים של בעלי הלול המשפחתי, וכי מנהיגות הארגון למעשה התעלמה מתוצאות הבחירות למוסדות הארגון וקבעה את חברי וראשי הסקציות שלא על פי רצון הבוחרים, אומר אלקבץ: "חס וחלילה! הסקציות אינן מופיעות כלל בתקנון. סקציה היא למעשה שולחן מגדלים. אין אזכור לנושא שולחנות מגדלים בתקנון. הלוואי שהיו מופיעים בתקנון".

לדבריו, הכללת הסקציה בתקנון הייתה מקלה עליו את הקמתה. כדי להקים מה פנה לקודמיו, שעמדו בראש ארגון מגדלי העופות, כולל ליעקב כהן, משום שלא ידע כיצד בוחרים סקציה. אחרי שבדק את רשימת חברי הסקציה הקודמת, הבין ששם יושבים נציגי מגדלים שיש להם אמירה, ושיכולים לקיים דיון, שבסופו מתווים דרך.

בסקציה לביצים, אומר אלקבץ, יושבים גם חלק מהמגדלים שפרשו כמו יוסי אדוני, חיים דהן ואחרים. ישנם כ-27 חברי סקציה, ויכולים להיות גם 30, 40 ו-50. בכל מקרה, הסקציה היא בסך הכול שולחן דיונים, ולא מתקבלות בה החלטות. מעלים בה נושאים לדיון, ומתווים דרך למזכיר. למעשה, הוא מסביר, היא כלי מסייע למזכיר בקבלת החלטות.

אלקבץ: "כל הוויכוח למעשה הוא מי יהיה יושב ראש הסקציה. נכון שהיו"ר כיום (איתן דוידי ממרגליות, ט"ח) הוא מגדל גדול, אולם הוא עצמו בעל מכסה קטנה, והוא שוכר מכסות מאנשים ומגופים המשכירים לו את מכסותיהם, כולל חיים דהן בעצמו, המשכיר לו את מכסתו, ותוקף אותו על כך שהוא גדול! הרי הוא גדול משום שאנשים כמו דהן משכירים לו את מכסותיהם!".

המגדלים הפורשים טוענים שהאינטרסים של איתן דוידי כמגדל גדול שונים לחלוטין מן האינטרסים של המגדלים הקטנים, ולכן בעצם איננו יכול לייצג אותם.

"תפקידו של היו"ר לנהל את הדיון בלבד, ואין לו משמעות מעבר לכך. הוא איננו זה שקובע. מתוך כ-27 חברים בסקציה, מעל 20 הם מגדלים קטנים, כולל אותי". אלקבץ אומר, כי בחר באיתן דוידי משום שחשב שראוי שיהיה יו"ר דעתן, שיכול לנהל דיון בצורה מסודרת; שדוידי הוא גם יו"ר מושב מרגליות, וניהל בעבר מאבקים במסגרת יישובי קו העימות, והיה יו"ר יישובי גדר.

לדעת אלקבץ, מאבק הפורשים מיותר וכל תכליתו היא הבחירות המתקרבות לנציגות המגדלים במועצה לענף הלול. "זה כל הסיפור" הוא אומר. "אנו מסכימים בכל הדברים – בנושא המאבק לשדרוג הענף, כולל מול משרד החקלאות – אנו דורשים את אותן הדרישות, אין בינינו שום ויכוח".

אתה מתכוון לרפורמה?

"אין רפורמה! תרשום: אין רפורמה. משרד החקלאות מינה כיום צוות שבוחן את הדרך שבה ישודרג הענף. אין עדיין תקציב. אנו, מול משרד החקלאות, דורשים התחייבות לשמירה על התכנון, אנו דורשים העמדה של תקציב משמעותי, של לפחות חצי מיליארד שקל לטובת שדרוג הלולים, כולל בתוך החצרות, בתוך היישוב. אנו דורשים את אותן הדרישות.

"מה שהם מחפשים זו פלטפורמה לקראת הבחירות למועצה לענף הלול, ותו לא. הם רוצים לבדל את עצמם, כדי שהציבור יבחר בהם למועצה. היום נגמר להם הנושא המשותף למאבק (הרפורמה, ט"ח) והם מחפשים מלחמה. זה לא יוביל לשום מקום. הקמת ארגון נוסף תחליש את אחדותנו! הכוח של ארגון מגדלי העופות נובע מהיותו מייצג את כלל המגדלים. אם נתפצל, לא יהיה לנו כוח מול הרשויות. אני קורא להם לבוא, לשבת, להידבר – יש לנו הרבה עניינים משותפים".

מגדלי המטילות טוענים, שהם פנו אליך מספר פעמים, וגם כתבו אליך, טרם הקמת הארגון החדש.

"אני פניתי אליהם יותר פעמים, וגם הוצאתי אליהם מכתב עוד טרם הקמת הארגון. ביקשתי מהם לקיים בחירות, ושישלחו אליי את הנציגים שהם רוצים שיהיו בסקציה, והייתי מקבל אותם". אלקבץ מוסיף ואומר שהוא לא תמך בהקמת הלולים הגדולים, והם קמו לפני הקדנציה שלו, במשמרת של יעקב כהן, יוסי אדוני וחיים דהן.

הם טוענים שהייצוג במזכירות הארגון אינו פרופורציוני למספר המגדלים בכל מועצה אזורית.

"מספר הנציגים הוא על פי התקנון. ייתכן שצריך לבחון את המפתחות שנקבעו על פי התקנון. כשאני הגעתי לוועידה היה בפניי תקנון כתוב המגדיר את אופן שליחת הנציגים. למרום הגליל' יש נציג אחד, ואילו אני אמנם ממרום הגליל, אולם נמצא במזכירות מתוקף היותי מזכיר הארגון, הרי לא ייתכן שמזכיר הארגון לא יהיה חבר מזכירות.

"אם רוצים לבחון את התקנון, אז אפשר לשבת ולהגדיר ביחד מפתחות אחרים, אולם צריך לזכור, שאמנם בפטם יש פחות מגדלים מאשר בביצים, אך הפטם שותף הרבה יותר גדול מהביצים בתקציב הארגון".

על מטרות "ארגון מגדלי תרנגולות לביצי מאכל בישראל" אומר אלקבץ שמקימי הארגון החדש פשוט העתיקו את מטרות ארגון מגדלי העופות. כלומר, גם אתם מעוניינים לשמור על המשק המשפחתי?

"לא רק שאנחנו מעוניינים, אנו חושבים שבלי המשק המשפחתי לא יהיה קיום לענף. אני יו"ר ועד מושב ספסופה, רוב המגדלים במושב נמנים עם המשק המשפחתי, ויעידו תושבי מושב ספסופה על מאבקי למען המשק המשפחתי. אנחנו פועלים כדי לשמר את המשק המשפחתי, לאפשר שדרוג הלולים בתוך היישוב, תוך עמידה בכל הדרישות.

על כך שלאה יוגב אמרה שמנסים לאלץ אותם להיכנס לשותפויות, אומר אלקבץ כי הם מתנגדים לשותפויות. הוא אומר שהפורשים רק אומרים "לא", אך אינם מציעים שום חלופות, ונכשלו כישלון מוחלט. הוא מציע אלטרנטיבות והליכה יחד עם משרד החקלאות. "יש להם גישה שתגרום בסוף לכך שמשרד החקלאות יבעטו אותנו, ולא יהיו שותפים אתנו למהלך שיגן על המשק המשפחתי".

לסיום, מבקש אלקבץ מכולם לבוא ולפתור את הבעיות בתוך הבית, בתוך הארגון הוותיק. הוא משוכנע, כי כוחו של הארגון נובע מייצוג של כלל המגדלים, וחשוב לו מאוד שיישאר כזה.

מדינת ישראל
משרד התעשייה, המסחר והתעסוקה
האגף לאיגוד שיתופי

תעודת רישום
של אגודה שיתופית

מס' אגודה: 57-005780-2

זאת לתעודה כי,

ארגון מגדלי תרנגולות לביצי מאכל בישראל (2013) - אגודה חקלאית שיתופית בע"מ

נתאגדה ונרשמה כאגודה שיתופית

בהתאם לפקודת האגודות השיתופיות בתאריך: 12/11/2013
ע' כסלו התשע"ד

מירון הכהן, עו"ד
רשם האגודות השיתופיות

ניתן בירושלים ביום ד' בכסלו

12/11/2013
ע' כסלו התשע"ד

תעודת הארגון מרשם האגודות. הם עוברים בין החקלאים ומצרפים מי שרוצה

www.readbooks.co.il זהר נוי

מתחת לשמיכה

לאחר "יום ההיפוך", 21 בדצמבר: שלושה ספרים שיוכלו לקצר את הלילות הכי ארוכים בשנה

מי הרג את נולה קלרגאן?

"האמת על פרשת הארי קֶבֶרט", מאת ז'וֹאל דיקֶר, קטף את "הפרס הגדול של האקדמיה הצרפתית" ואחד מפרסי גונקור. העלילה לוקחת אותנו לאביב 2008, בזמן שארצות הברית מתעוררת לחיים ערב הבחירות לנשיאות. מרקוס גולדמן, סופר צעיר ומצליח, נתון במצוקה: הוא אינו מסוגל לכתוב את הרומן החדש שהתחייב להגיש למו"ל שלו תוך חודשים ספורים.

תאריך היעד עומד להגיע כשלפתע מתחולל תלטלה בחייו: חברו והמרצה שלו לשעבר, הארי קֶבֶרט, מן הסופרים הנודעים בארה"ב, נרדף על ידי העבר שלו ונמצא אשם ברצח שאירע יותר מ–30 שנה קודם לכן. הנרצחת הייתה נערה בת 15 שעמה ניהל רומן בסתר.

מרקוס, המשוכנע בחפותו, עוזב הכול כדי לנסוע לניו המפשייר ולפתוח בחקירה משלו. החקירה מתקדמת והוא מקבל איומים. על מנת לזַכות את הארי ולהציל את הקריירה שלו כסופר, הוא חייב לענות על שלוש שאלות: מי הרג את נולה קלרגאן? מה קרה בקיץ 1975? ואיך כותבים רומן מצליח?

תחת חזות של מותחן אמריקני, דיקֶר מתבונן באמריקה, במגרעותיה ובחולייה של החברה המודרנית בספרות, בכתיבה, בצדק ובתקשורת (מצרפתית: רמה איילון, הוצאת כנרת והוצאת מודן, 604 עמודים).

לשחזר את החיים

"את לא מתה" מאת קתרין שמידט הוא רומן על זהות אנושית, על שפה ועל תודעה, על נאמנות ועל מגדר, אך בראש ובראשונה: זהו ספר על המאבק להחלמה בתנאי פתיחה הרסניים, שאינם אלא מבוא לשחזור הריסות חייה של הגיבורה.

אישה מתעוררת מתרדמת בבית חולים, ללא יכולת תנועה ודיבור. הקולות מגיעים אליה כמתוך ערפל. היא אינה מזהה את הדמויות סביבה ואף לא יודעת מי היא עצמה.

חייה של הגיבורה מתחילים כמעט מאפס, באמצע החיים, שהם כמעט נטולי חיים. לאט–לאט, היא מצליחה לשחזר את חייה כפי שהיו לפני האשפוז, ערב גירושים צפויים: בעלה עזב אותה לטובת אישה אחרת, היא ניהלה פרשת אהבים עם אישה אחרת, גבר מזרח–גרמני ששינה את מינו, אב לשני ילדים שנהפך לאֵם.

ילדיה ובעלה לוקחים חלק בשיקום האִטי: מרקם עדין והחלטי של מסע עיקש בחזרה אל המקום שבו הייתה ואל מי שהייתה. רק בסוף הספר מתבהרות הנסיבות והסיבות למכה שניחתה עליה.

זכה בפרס הספרות הגרמנית כאשר הוא גובר על זוכת פרס נובל לספרות, הרטה מילר (מגרמנית: מיכאל דק, הוצאת מטר, 292 עמודים).

גיאוגרפיה ומשמעות במקרא

נוסעים וחוקרים, מטיילים וסתם הרפתקנים במאתיים השנים האחרונות עשו את דרכם לארץ הקודש כדי לראות ולחוש את המקומות שעליהם דיבר ספר הספרים. רבים מהם ניסו לאתר את המקומות המוזכרים במקרא, לעתים אף בהצלחה.

המפגש עם פרקי התנ"ך במקומות שבהם המאורעות התרחשו הקסים וממשיך עד היום להקסים את הלבבות, שכן הוא פותח צוהר חדש בפני חובבי התנ"ך וחושף אפשרויות מסעירות להבנת הכתוב. "מקום בפרשה – גיאוגרפיה ומשמעות במקרא" מאת פרופ' יואל אליצור הוא פרי מלאכת מחשבת של קריאת הכתוב בצמידות למפה, ניתוח הממצאים הארכיאולוגיים והבלשניים, עיון במקורות היסטוריים וחקר שמות. כל אלה נעשו בניסיון להציע זיהויים גיאוגרפיים ופתרונות לשוניים לחידות שהתנ"ך הותיר אחריו.

גן עדן והעי, גורן האטד והר סיני, תל אביב (המקראית), הר גרזים והר עיבל ואפילו העזאזל הם מקצת מן המקומות הנידונים ב–62 פרקי הספר, הערוכים לפי סדר פרשות השבוע ומועדי ישראל. הפרקים כתובים בקצרה ובבהירות ומאפשרים גם למי שאינו מצוי בעולם המחקרי ליהנות ולחוות את הגילויים (הוצאת ידיעות ספרים, 480 עמודים).

מוֹשַׁב הַשִּׁירָה

עמיר סגל
madorshira@gmail.com

עושה בשיר כחפצו

שלושה ספרי שירה הוציא לאור שגיא אלנקווה, ובכל אחד מהם התקדם, העמיק והרחיב את העולם שבנה בשיריו. "חפץ", השלישי במספר, הוא אחד הספרים הטובים של 2013

"חפץ" הוא ספר השירה השלישי של המשורר שגיא אלנקווה, והוא אחד מספרי השירה הטובים ביותר שיצאו בשנת 2013. ספרו הראשון של אלנקווה יצא בשנת 2009 ("קונכייה", הוצאת ירון גולן) והשני בשנת 2011 ("פינה", הוצאת עיתון 77). כל ספר שהוציא אלנקווה היה התקדמות, העמקה והתרחבות באמירות שהרשה לעצמו וביכולתו לבנות, לפרק ושוב לבנות עולם שלם בשיריו.

ייתכן שהזמן הקצר יחסית שעבר בין הוצאת כל אחד מספריו לא אפשר לאלנקווה להגיע אל מלוא יכולתו והעזתו השירית בספר זה, אך לצד כל הערה שיש להעיר על ספר זה, הוא נותר, כאמור, אחד הספרים המרשימים והמשמעותיים שיצאו בשנה הלועזית החולפת בישראל.

אזהרה אחת: אל תקראו אפילו מילה אחת הכתובה על חלקו האחורי של כריכת הספר על ידי עורכו, חן ישראל קלינמן, שגם עיצב את העטיפה. הניסיון של קלינמן להאדיר את שגיא אלנקווה אינו יותר מהצבת קביים מיותרות ומביכות, שירי המשורר עומדים יפה מאוד בזכות עצמם.

בתחילת הספר שיר ללא שם, כמרבית שירי הספר, אך תאריך חיבורו מצוי בתחתית העמוד והוא מוביל אותנו אל עולמו של המשורר: "אני חולם את עצמי / כפית / בתוך ספל ענק", ובדימוי זה מקטין הדובר את עצמו, אך הופך גם למחולל התנועה של הספר, השפה, השירה, העולם. הוא הופך לקפה שבספל וממנו לכדור הנע בחדר ו"שאונו נבלע בשאון / החדר" והוא דומה לרחש המחשב, כנראה זה המשמש את המשורר ליצירה, ובסוף: "אני במגירה הסגורה. אני זורם בגוף / השרוי בבדידות / אני בין / גוף לבבואה" ונעלם, מטיל ספק בעצם קיומו.

כאב ועצב גדול ובדידות קיומית, שאין כל דרך להתחמק ממנה, עולים בשיר "קל", שכל מילה בו נמצאת במקומה. "פניי הפוכות תמיד / ואני מבקש להפוך אותן, / על ידי הושטת כף יד / לכסות פיהוק גדול, / אני מנסה להפוך / את העולם כדי שיתהפכו / פניי", כותב אלנקווה.

ייתכן שאלנקווה התכוון לתת לנו מעין יומן שירה, שבו השירים מתוארכים, אך דווקא מתוך יומרתו המוצהרת להגדיר את העולם דרך השירה היה צריך להבחין שכתיבת היומן הזה היא התחמקות מיומרה זו. בנוסף, הבחירה הזו גרמה לכך שכמה משירי הספר אינם אלא מכתמים קצרים ומיותרים, בוודאי כשהם שוכנים לצד שירים אחרים, רבי עוצמה.

חולשתו של ספר זה היא החזרה על אותן תמות, שוב ושוב. רבים מהשירים אומרים אותם דברים, כמו השיר המופיע בעמוד 49 ומתכתב עם ספר הילדים "מעשה בחמישה בלונים" (מרים רוֹת), והוא סדרת שאלות סתמיות ויומרניות: "מהו בלון? / מהו אדום? / מהו חלום?" וכך זה ממשיך עוד ועוד ואינו מוסיף יותר מדי.

ייתכן שעריכה טובה יותר וקיצור הספר היו ממעטים את חולשותיו, ייתכן שהיה אפשר לעשות כן בעזרת המתנה ארוכה יותר להוצאתו לאור, אבל למרות הפגמים והחולשות, "חפץ" של שגיא אלנקווה נותר ספר משובח, שבו מופיעות השורות המרשימות: "השם – שגיא אלנקווה הוא / חלק של הקול העצום. / נניח. ולעיתים אני מניח שלא כך, / שאני אבן, זעקה אדירה, / שאדם סיתת ועיצב לכלי מלחמה, / או כלי עבודה, / ועתה נותרה ממנה יבבה חלושה. / אני מדמה שאני / שאגה אדירה, שחלל אדיר / כיבה כמו להבת נר, / והותיר זעקה נוראה, אילמת, / מדירת שינה".

> כאב ועצב גדול ובדידות קיומית, שאין כל דרך להתחמק ממנה, עולים בשיר "קל", שכל מילה בו נמצאת במקומה. "פניי הפוכות תמיד / ואני מבקש להפוך אותן, / על ידי הושטת כף יד / לכסות פיהוק גדול, / אני מנסה להפוך / את העולם כדי שיתהפכו / פניי"

עטיפת "חפץ". ספר משובח, למרות החולשות
עיצוב: חן ישראל קלינמן

"חפץ" מאת שגיא אלנקווה, בהוצאת עמדה, 2013. 98 עמודים.

טריוויה

עמרם קליין
amramklein@yahoo.com

ימה וקדמה

א. מי מהאישים שעל שמם קרואים המושבים הבאים יוצא דופן?
1. כפר בן נון.
2. כפר גדעון.
3. ברק.
4. כפר קיש.

ב. מי מהיישובים הבאים הוא יוצא דופן?
1. להב.
2. להבות הבשן.
3. להבים.
4. להבות חביבה.

ג. מי מהמושבים הבאים הוא יוצא דופן מההיבט הגיאוגרפי?
1. תלמי אליהו.
2. תלמי אלעזר.
3. תלמי ביל"ו.
4. תלמי יוסף.

ד. מי מהיישובים הבאים הוא יוצא דופן?
1. באר טוביה.
2. בארותיים.
3. באר יעקב.
4. בארות יצחק.

טריוויה למתקדמים

ה. איזה אירוע היסטורי מתועד התרחש בשנת 1479 לפני הספירה, כלומר לפני 3,492 שנה, באזור הכפר הערבי ימה, השוכן כשלושה קילומטרים ממזרח למושב אומץ שבעמק חפר?

בית המייסדים בכפר קיש
צילום: אלמוג

בית הכנסת בתלמי ביל"ו
צילום: אריאל פלמון

באר טוביה
צילום: אפי אליאן

תשובות:

א – 4. המושב נדון אל שם הרב יהודה גרונר הנדיב (1888–1943), איש שבא לארץ בשנת 1931–1923. בשנת 1931 הקים בכפר גדעון "ישיבת בני עקיבא" המכונה "ישיבת הכפר". הישיבה הפסיקה לפעול בעקבות מלחמת העולם השנייה. מקימי הישיבה: המנהל הרוחני הרב מרדכי אלעזר, הרב יעקב בן נון, הרב יוסף אליהו, הרב יוסף ביל"ו, הרב אליעזר תלמי, הרב אברהם יצחק הכהן קוק, הרב יעקב יצחק הרצוג, הרב יעקב אלעזר, הרב אברהם יצחק בן יעקב, הרב יוסף